

Влада на Република Северна Македонија
Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut

ПЛАН ЗА ПОЛИТИКИ НА ДОБРО ВЛАДЕЕЊЕ 2022

АНАЛИЗА И ЕВАЛУАЦИЈА НА НАПРЕДОКОТ

**КАБИНЕТ НА ЗАМЕНИК-ПРЕТСЕДАТЕЛКАТА НА ВЛАДАТА
ЗАДОЛЖЕНА ЗА ПОЛИТИКИ НА ДОБРО ВЛАДЕЕЊЕ**

ЈАНУАРИ 2023

Овој извештај е составен од презентации на персоналот дадени на сесијата за анализа и евалуација на планот за добро владеење на Кабинетот за 2022 година, одржан во Скопје, на 13 октомври 2022 година, и следувателниот процес на рецензија и дискусија и натамошна евалуација во текот на јануари 2023 година

СОДРЖИНА

КОНТЕКСТ

ЦЕЛИ, НАПРЕДОК И СЛЕДНИ ЧЕКОРИ

Цел 1: Поттикнување на сеопфатна дигитализација за ефикасно и професионално функционирање на институциите.....	5
Цел 2: Зголемено и поефикасно користење на Националната платформа за интероперабилност.....	7
Цел 3: Завршено воспоставување и примена на системот за електронска инспекција Е-инспектор.....	9
Цел 4: Анализа на перформансите на Е-системот за електронско (онлајн) поднесување на извештаи и претставки поврзани со услугите на јавната администрација, како основа за креирање политики за добро владеење.....	10
Цел 5: Придонес за заштита на јавниот интерес преку усвојување на Закон за потекло на имотот.....	11
Цел 6: Следење, евалуација и извештаи за нивото на имплементација на Стратегијата за јакнење на капацитетите за спроведување на финансиски истраги и Конфискација на имот со Акционен план за период 2021-2023 година.....	12
Цел 7: Следење на спроведувањето на препораките за надминување на утврдените слабости од извештаите на Државниот завод за ревизија.....	14
Цел 8: Подобрување на законската и регулаторната рамка за јавните набавки.....	15
Цел 9: Подигнување на свеста и зајакнување на интегритетот на највисокото ниво на носители на извршни функции.....	17
Цел 10: Зајакнување на интегритетот во спортот	18
Цел 11: Ревизија на Етичкиот кодекс за носители на извршни функции за имплементација на слабостите утврдени од самите институции.....	20
Цел 12: Активно вклучување на граѓанскиот сектор во процесите на креирање политики.....	21
Цел 13: Соработка со бизнис секторот.....	22
Цел 14: Зајакнување на транспарентноста и отчетноста на институциите.....	23
Цел 15: Имплементација на Законот за лобирање.....	23
Цел 16: Правила за прифаќање подароци.....	25
Цел 17: Следење на имплементацијата на Националната стратегија за спречување на корупција и судир на интереси 2021-2025 г. со Акционен план за надминување на нотираните забелешки во Извештајот за напредокот на Северна Македонија во 2021 година подготвена од Европската Комисија.....	26
Цел 18: Формирање на Центар за добро владеење во соработка со Советот на Европа.....	26
Цел 19: Подобрување на сегашните практики во правосудниот систем.....	28
Цел 20: Развивање на стратегија и акционен план за транспарентност.....	28
Цел 21: Постапување по предмети од граѓани.....	29

КОРИСТЕНИ КРАТЕНКИ

ГИЗ	Германска корпорација за меѓународна соработка
ГО	Граѓанска организација
ГРЕКО	Група на држави против корупција
ДЗР	Државен завод за ревизија
ДКСК	Државна комисија за спречување на корупцијата
ЕБОР	Европската банка за обнова и развој
ЕПАС	Проширен делумен договор за спортот
ЕСЈН	Електронски систем за јавни набавки
ЕУ	Европска унија
ЗПВЗПДВ	Заменик-претседателка на владата задолжена за политики на добро владеење
ИКТ	Информатички и комуникациски технологии
ИРИ	Меѓународен републикански институт
МИОА	Министерство за информатичко општество и администрација
НВО	Невладина организација
ОБСЕ	Организација за безбедност и соработка во Европа
ОН	Обединети нации
УНДП	Програма за развој на Обединетите нации
UNODC	Канцеларијата на Обединетите нации за дрога и криминал
УСАИД	Агенција на САД за меѓународен развој
CatIS	Каталог на интероперабилни решенија
ЦЕП	Проект на УСАИД за граѓанско учество
CEED	Центар за претприемничко образование и развој

ПЛАН ЗА ПОЛИТИКИ НА ДОБРО ВЛАДЕЕЊЕ 2022 АНАЛИЗА И ЕВАЛУАЦИЈА НА НАПРЕДОКОТ

ПЛАН ЗА ПОЛИТИКИ НА ДОБРО ВЛАДЕЕЊЕ 2022- КОНТЕКСТ

Заменик-претседателката на владата задолжена за политики на добро владеење (ЗПВЗПДВ) Славица Грковска го доби мандатот во јануари оваа година. Како Заменик-претседателка за политики за добро владеење, нејзиното ресорно портфолио се разликува од она на нејзиниот претходник, кој беше одговорен за антикорупција, одржлив развој и човечки ресурси.

Новата ЗПВЗПДВ, исто така, наследи и акционен план за 2022 година изготвен од Кабинетот на нејзиниот претходник. Промената на портфолиото наметна потреба од обемна ревизија на планот и изготвување на нов План за политики за добро владеење за 2022 година.

Процесот на креирање на новиот план беше предизвик, бидејќи значителен дел од тимот на ЗПВЗПДВ беа релативно нови во работата на Кабинетот и мораа да се справат со зголемениот обем на работа и година со активности која веќе беше во тек. Како резултат на тоа, тие мораа веднаш да се ангажираат и до крајот на февруари, и покрај временскиот притисок, под водство на ЗПВЗПДВ, и со дополнителна поддршка од Проектот на УСАИД за граѓанско учество, беше изготвен План за политики за добро владеење за 2022 година.

Во октомври 2022 година, кабинетот, со поддршка на консултанти финансирани од УСАИД, одржа едnodневна работна сесија на тимот на кабинетот за да го оцени напредокот на Планот и неговата имплементација. На работната сесија, поединечните членови на Кабинетот известуваа за завршената работа во областите за кои беа одговорни и за ефектите од постигнатиот напредок за Планот за 2023 година.

Беше договорено, од презентациите на Кабинетот и другите информации, да се состави извештај на македонски, албански и англиски јазик кој ќе се користи за проценка и анализа на напредокот постигнат во 2022 година и ќе покаже кои активности треба да бидат пренесени во Планот за 2023 година.

ПЛАН ЗА ПОЛИТИКИ НА ДОБРО ВЛАДЕЕЊЕ 2022- ЦЕЛИ, НАПРЕДОК И СЛЕДНИ ЧЕКОРИ

Овој извештај го опфаќа напредокот постигнат во спроведувањето на 21 цел, идентификувани и развиени во текот на 2022 година. Планот за политики за добро владеење за 2022 година дефинира тринаесет од овие цели и нивните поврзани активности, сите развиени на работилници и дискусии во јануари и февруари. Осумте преостанати цели (цели од 14 до 21) беа развиени подоцна, во текот на годината, како одговор на приоритети кои беа идентификувани и на кои беше одговорено од страна на ЗПВЗПДВ и нејзиниот кабинет.

Резиме на напредокот постигнат во спроведувањето на секоја од овие цели е наведено подолу во три наслови:

Кои беа планираните активности за 2022 година?

Каков напредок беше постигнат?

Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Цел 1

Поттикнување на сеопфатна дигитализација за ефикасно и професионално функционирање на институциите

1.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Со анализа е веќе утврдено, кои закони треба да се променат за да се надминат структурните слабости во процесот на дигитализација. Во многу закони, одредбите за граѓаните, при остварување на право, или барање институција/државен службеник, да ја извршува својата должност, се премногу општи или нејасни.

Беше утврдено дека е неопходно, процесот на дигитализација во Северна Македонија треба да продолжи да се движи напред следејќи ја добрата практика во оние земји кои служат како позитивни примери.

Следниве приоритети беа идентификувани во 2022 година:

- Да се формираат работни групи за дигитална трансформација, координирани од Кабинетот, составени од: правници, инженери и раководители на сектори за стратешко планирање.
- Да се започне сеопфатен процес за подготовка на Национална стратегија за дигитална трансформација заедно со патоказ за имплементација на стратегијата со идентификувани одредници.

1.2 Каков напредок беше постигнат?

- Кабинетот подготви пакет предлози за разгледување од страна на Владата и како резултат на тоа, во март, Владата го измени законодавството и подзаконските акти за дигитализирање на процесите кои се поврзани со законските процедури. Владата исто така ја промени структурата, процедурите и водечките улоги на работните групи за да ги направи групите поефикасни и пооперативни.
- Во април, членовите на работните групи добија задача: да ги идентификуваат приоритетите во нивните институции; да достават пополнет прашалник до заменик-координаторот на работната група за информирање за преземените мерки и преземени активности за набавка на потребната опрема (хардвер и/или софтвер) за поврзување со Националната платформа за интероперабилност; поврзување со платформата за институциите кои ја имаат потребната опрема (хардвер и софтвер) и; известување за функционалноста на системите за управување со податоци на секоја институција. Сите институции, освен Министерството за финансии,

Министерството за политички системи и односи меѓу заедниците и Министерството за внатрешни работи, ги доставија бараните податоци. Податоците открија дека:

- Сите институции се борат да го задржат постоечкиот ИКТ персонал и да вработат нови ИКТ лица
- Потребна е модернизација на ИКТ инфраструктурата, за да се зголеми безбедноста и достапноста на системите и за поголема компатибилност на софтверските решенија, полесни врски и полесна размена на информации.
- Во соработка со Естонската академија за е-влада, Кабинетот го стави на располагање на владините институции системот *Каталог на интероперабилни решенија* (CatIS) кој е основна софтверска инсталација и систем за собирање податоци за добивање јасен преглед на ИТ ресурсите во јавниот сектор. Со користење на каталогот, може да се регистрираат податоци од институциите за софтверската опрема што ја поседуваат и нејзината компатибилност. Кабинетот изработи и дистрибуираше прашалник до сите министерства за да се добијат податоци за расположливите човечки ресурси за спроведување на процесот на дигитализација. Резултатите беа загрижувачки и беа дискутирани со меѓународните партнери на Донаторската конференција за дигитализација каде беше побарана и помош за зајакнување на капацитетите за стратешко планирање на одделенијата.
- Кабинетот изготви и предложи иницијатива на Владата за учество на земјата во програмата *Дигитална Европа* и како резултат на тоа, во јуни, Владата ги задолжи Секретаријатот за европски прашања и Кабинетот да испратат писмо за интерес со барање учество во програмата. Од Министерството за информатичко општество и администрација (МИОА) беше побарано да ги обезбеди потребните средства во буџетот за 2023 година и да го финализира членството на Северна Македонија во програмата.
- На 55-та седница на Владата одржана на 28 јуни, МИОА доби задача да формира меѓуресорска работна група која ќе подготви Закон за архивско работење и до 1 октомври ќе го достави предлог-законот до Владата на усвојување. На 18 септември се одржа првиот координативен состанок со претставниците на Работната група задолжени да го развијат законодавството. На овој состанок беа договорени конкретни насоки за процесот на изработка.
- Кабинетот поднесе иницијатива до Владата за формирање Национален совет за дигитална трансформација на општеството, за планирање, координирање и реализација на активностите потребни за процесот на дигитализација, како и за ефикасно справување со предизвиците што ќе ги донесе тој процес. Оваа иницијатива Владата ја усвои на 82. седница. Советот се состои од претседател, дванаесет члена и заменици
- Кабинетот испрати барање за информации до министерствата со цел да се направи анализа на капацитетите на нивните соодветни сектори за стратешко планирање. Од 16 министерства, одговорија сите освен МНР. Одговорите открија дека многу административни службеници, иако се назначени да работат на стратешко планирање, вршат друга работа во нивното министерство. Ова сугерира, во однос на дигитализацијата, дека функционирањето на стратешкото планирање, во

неколку министерства, треба да се ревидира, за да се подобрат внатрешните процеси и подобро да се разберат нивните потреби за дигитализација.

- Како координатор на работната група за правни прашања, Кабинетот одржа состаноци со членовите на работните групи и нивните заменици од различни министерства за да се соберат информации за статусот на предлог-законите поврзани со дигитализацијата, за кои се надлежни нивните министерства. Намера на Кабинетот беше да открие дали разните предложени закони се отворени за измени и дали се во согласност со одредбите за дигитализација. Кабинетот, исто така, сакаше да ја утврди техничката подготвеност на министерствата за спроведување на измените на законите за дигитализација. Јасно е дека институциите се технички неподготвени и немаат желба да брзаат со законската регулатива, бидејќи доколку се донесат закони, министерствата нема да можат да продолжат со нивната примена.
- Кабинетот започна со работа на два пилот закони: Закон за архивско работење и Закон за општа управна постапка.
- На покана на Кабинетот, а врз основа на Меморандумот за соработка со Естонскиот центар за меѓународен развој и Амбасадата на САД, експерти од Естонскиот центар ја посетија Македонија во септември. Тие се сретнаа со Работната група за Законот за архивско работење и Работната група за електронска лична карта. Електронската лична карта е првата клучна алка во процесот на дигитална трансформација, за која Естонскиот центар ќе обезбеди експертиза. Експертите кои беа во посета се сретнаа и со работната група за ИКТ за да разговараат за проблемите со кои се соочуваат институциите во однос на дигитализацијата, а имаа и се средба со Националниот совет за дигитализација на воведна седница.
- Кабинетот работи и на формирање центар за податоци за Владата и дигитална архива

1.3 Што треба да се пренесе на планот за 2023 година?

Кабинетот ќе продолжи да се фокусира на клучните области од важност за процесот на дигитализација. Тие вклучуваат:

- Континуирано координирање на активностите поврзани со работните групи за дигитална трансформација.
- Изготвување на информација до Владата за електронскиот идентитет на граѓаните.
- Изработка на Закон за архивско работење.
- Спроведување активности за поддршка на работата на Националниот совет за дигитализација на општеството.
- Подготвителни активности за формирање на Агенција за дигитализација.

Цел 2

Зголемено и поефикасно користење на Националната платформа за интероперабилност

2.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел ќе придонесе за целосно усогласување со законските рокови, односно доцнењето или непостапувањето по барањата на граѓаните до државните органи повеќе нема да биде прифатливо.

Кога беше воспоставен планот за 2022 година, речиси 40 институции беа поврзани со Националната платформа за интероперабилност.

Активности наведени под оваа цел:

- Да се развијат соодветни веб-сервиси кои ќе овозможат целосна електронска комуникација неопходна за стекнување и размена на податоци и документи по службена должност.
- Да се набават системи за правилно складирање и заштита на податоци и документи.
- Да се дигитализираат оние бази на податоци кои според законот треба да се поврзат со платформата за интероперабилност.
- Да се користат податоците содржани во Централниот регистар на население за да се подобри употребата на платформата за интероперабилност

2.2 Каков напредок беше постигнат?

Кабинетот на ЗПВЗПДВ подготви и предложи на Владата процедура за собирање информации за потребата од преземање мерки и активности поврзани со Каталогот за услуги на Националниот портал за електронски услуги. Предлогот беше усвоен на 32. владина седница одржана на 22 март со заклучок дека сите институции (органите на државната управа, институциите кои немаат статус на орган на државната управа и единиците на локалната самоуправа) се должни да ги ажурираат податоците за услугите што ги даваат во Каталогот за услуги на Националниот портал за електронски услуги. Дополнително, треба да ги внесат и да потврдат дека сите услуги за кои се одговорни се правилно внесени на Сервисниот каталог на Националниот портал за електронски услуги и дополнително да го известат МИОА дека тоа го направиле до 28. април. Овој процес беше успешно завршен, при што МИОА го известиле Кабинетот дека органите на државната управа ги ажурирале и ги внеле бараните информации во Каталогот за услуги на Националниот портал за електронски услуги.

До крајот на 2022 година МИОА известиле дека 49 институции се поврзани со Националната платформа за интероперабилност.

2.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Активностите што треба да се спроведат се наведени подолу, но повторното оценување на приоритетите и обемот на работа значи дека оваа област на работа нема да биде пренесена во Планот за добро владеење за 2023 година.

Препорачаните активности, кои треба да се земат предвид за спроведување од други агенции, вклучуваат:

- Воведување мерки за задржување на постојниот ИКТ персонал и ангажирање дополнителен ИКТ персонал каде што е потребно.
- Модернизација на информациската инфраструктура и системи за зголемување на безбедноста, достапноста и поврзаноста на софтверските решенија и полесна размена на информации.
- Обезбедување ресурси, од државниот буџет или од надворешно финансирање, за хардвер и софтвер за сите министерства за да се обезбеди интероперабилност.

Цел 3

Целосно воспоставување и примена на системот за електронска инспекција Е-инспектор

3.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Кабинетот планираше да помогне во исполнувањето на главните цели и приоритети на Инспекцискиот совет за 2022 година. Тие се:

- Да се продолжи со развивање и одржување на електронскиот систем за автоматизација на инспекциската постапка и инспекциската работа (Е-инспектор).
- Понатамошно развивање на одржлив и дигитализиран систем за професионално усовршување и обука на инспекторите во инспекциските служби.
- Да се зајакне организациската структура на Инспекцискиот совет.

3.2 Каков напредок беше постигнат?

- Одржани се редовни состаноци со Државниот пазарен инспекторат, Државниот управен инспекторат и Државниот инспекторат за труд, како пилот-инспекторати каде што е веќе воспоставен електронскиот систем за инспекција, за да се искористи како можност да се учи од нивното искуство.
- На 23 јуни, Инспекцискиот совет ја презеде софтверската програма Е-Инспектор за автоматизација на инспекциската постапка и инспекциското работење. Ова вклучуваше преземање на одржувањето, понатамошен развој, модернизација, проширување и адаптација на системот Е-инспектор до крајот на 2022 година.
- Кабинетот го следи реализирањето на Акциониот план, кој утврдува конкретни рокови, одговорности и ресурси потребни за новите инспекторати кои се поврзуваат со системот Е-инспектор. Предвидено е уште тринаесет приоритетни инспекциски служби (Државен инспекторат за земјоделство, градежништво и урбанизам, образование, санитарна и здравствена, транспортна, комунална и инспекторат за животна средина, шумарство и лов, локална самоуправа, техничка, девизна, јазик и агенција за храна и ветеринарна медицина) да бидат приклучени на системот Е-инспектор до крајот на 2023 година.
- Кабинетот работи со Европската банка за обнова и развој за надминување на слабостите и проблемите кои се идентификувани со системот Е-инспектор. Во тек е тендер за избор на ИТ провајдер кој ќе го финализира и ќе се увери дека системот е целосно функционален.

3.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Кабинетот ќе продолжи да работи со ЕБОР за надминување на слабостите и проблемите идентификувани со системот Е-инспектор.

Цел 4

Анализа на перформансите на Е-системот за електронско (онлајн) поднесување извештаи и претставки поврзани со услугите на јавната администрација, како основа за креирање политики за добро владеење

4.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Беше потребно да се направи анализа на перформансите на Е-системот за електронско (онлајн) поднесување извештаи и претставки поврзани со услугите на јавната администрација. Беше утврдено дека ова треба да се направи преку генериран систем на извештаи кој вклучуваше клучни параметри поврзани со:

- Фреквенцијата на поплаки и проблеми по институција/услуга.
- Времето потребно за решавање поплаки и проблеми по институција/услуга.
- Вкупниот број на примени поплаки и проблеми, споредено со бројот на поплаки и проблеми во фаза на решавање и број и статус на решени поплаки и проблеми.

Општата цел на оваа активност беше да се детектираат и јавно да се истакнат оние институции кои постапуваат професионално, навремено и соодветно на пријавите на граѓаните, како и оние кои не реагираат како што би требало. Дополнително, целта беше и да се информира Владата тековно, преку обезбедување на квартални извештаи.

Во Генералниот секретаријат на Владата беше воспоставен и кол-центар под надзор на Кабинетот. Така граѓаните, кои од која било причина не се во можност да поднесат електронски извештај или претставка, можат да се јават за да пријават поплака, да добијат информации за напредокот на нивниот случај и да побараат советување.

4.2 Каков напредок беше постигнат?

- Кабинетот изготви извештаи за бројот на поднесени претставки со помош на Е-системот за електронски апликации и процедури, како и статусот за нивно последователно решавање, и ја ажурираше Владата за состојбата на секои три месеци. Извештајот објавен во октомври покажува тренд на зголемување на пријавувањето, при што бројот на случаи се зголеми од 202 за првите два квартали на вкупно 588 случаи до крајот на третиот квартал, додека до крајот на четвртиот квартал бројот на заболени достигна 1.048. Пријавените проблеми најчесто ги вклучуваат Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, Агенцијата за вработување, Управата за водење на матични книги, Управата за јавни приходи и Централниот регистар.
- Поради преместување во други простории во Владата, телефонската линија до телефонскиот центар во одреден период беше исклучена, но овој проблем во соработка со Секретаријатот за општи и заеднички прашања е надминат а телефонскиот центар е целосно функционален.

4.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Активностите кои треба да се спроведат се наведени подолу, но повторното оценување на приоритетите и обемот на работа значи дека оваа област на ангажман нема да биде пренесена во Планот за добро владеење за 2023 година.

Препорачаните активности, кои треба да се земат предвид за спроведување од други институции, вклучуваат:

- Дополнително треба да се подобри следењето и известувањето за Е-системот за електронско (онлајн) поднесување извештаи и претставки поврзани со услугите на јавната администрација.
- Да се донесе законско решение и правилник за прецизно и детално регулирање на улогата, одговорноста и надлежностите на кабинетот во постапувањето по овие претставки и во изрекувањето на санкциите кон институциите.

Цел 5

Придонес за заштита на јавниот интерес преку донесување на Законот за потеклото на имотот

5.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Новиот Закон за потекло на имотот ја уредува постапката за утврдување на потекло и постапување со имот за кој не може да се докаже дека стекнувањето е од законски стекнати средства. Нацрт-верзијата на законот е изготвена и, под надзор на експертската работна група, е во фаза на консултација со експертите, јавноста и невладиниот сектор за тоа како најдобро може да се примени законот..

Клучната улога на Кабинетот во овој процес е:

- Јакнење на свеста на релевантните министерства и пратенички групи за важноста на овој закон, потребата од него и придобивките од неговото донесување.
- Помош во вклучување на експертите, јавноста и невладиниот сектор во фазата на евалуација, пред усвојувањето на законот, вклучително и евалуација на можните слабости кои би можеле да придонесат за негова неефективна имплементација, како и во фазата на мониторинг на имплементацијата и во анализата на придобивките од примената.

5.2 Каков напредок беше постигнат?

- Со техничка поддршка од Програмската канцеларија на Советот на Европа во Скопје, беше изготвена физибилити студија за потребата од донесување Закон за потеклото на имотот. Беше формирана и неформална работна група составена од меѓународни и домашни експерти, како и надлежни од сите релевантни институции. Членовите на работната група беа составени од: Државната комисија за спречување на корупцијата, Управата за јавни приходи, Управата за финансиско разузнавање, Министерството за внатрешни работи, Јавното обвинителство, Управата за наплата на имот од следење на предмети кој потекнува од извршени кривични дела во

меѓународни рамки, Обвинителството за гонење организиран криминал и корупција, Граѓанскиот суд, Управата за финансиска полиција и Царинската управа. Физибилити студијата за Законот за потекло на имотот содржи компаративна анализа на меѓународното искуство во верификацијата на потеклото на имотот; анализа на домашната правна рамка; идентификувани слабости во институционалниот систем и совети за идната насока што треба да се преземе при креирањето и имплементацијата на нови законски решенија.

- Експертската работна група работеше на подготовка на нацрт решение на Законот за потекло на имот, кое се уште е во работна фаза. Двајца претставници на кабинетот се членови на експертската работна група.
- На крајот на 2022 година, работната група во соработка со меѓународни експерти поддржани од Советот на Европа работеше на отворените прашања од работната верзија, бидејќи целта е да се добие јасно и применливо законско решение. Кабинетот очекува повратни информации од различни институции за нацрт-законот и ќе одлучи за следните чекори откако ќе заврши процесот на консултации.

5.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Кабинетот ќе продолжи да го координира процесот и ќе дефинира временски план за активности во 2023 година, откако ќе заврши процесот на консултации и ќе се добијат повратни информации од различни институции за предлог-законот..

Цел 6

Мониторинг, евалуација и извештаи за степенот на имплементација на Стратегијата за зајакнување на капацитетите за спроведување на финансиски истраги и конфискација на имот со Акционен план за периодот 2021-2023 година

6.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Националната стратегија за зајакнување на капацитетите за финансиски истраги и конфискација на имот за периодот 2021-2023 година, со акционен план што беше усвоен на владина седница на 13 јули 2021 година, ги дефинира мерките што треба да се преземат за зајакнување на капацитетите на националните институции; нивна координација во следењето на протоколот на пари; како и нивната улога во откривање на евентуално прикривање и пренесување на незаконски стекнат имот.

Мониторингот и евалуацијата на Стратегијата ќе се реализира преку новоформираната Национална комисија (Национална комисија за следење на имплементацијата на Националната стратегија за зајакнување на капацитетите за финансиски истраги и конфискација на имот) која има одговорност за следење на акционите планови на Стратегијата.

Составот на Националната комисија беше одлучен на владината седница на 26 октомври 2021 година. Комисијата е составена од тринаесет члена, а Кабинетот ги извршува функциите претседател, заменик претседател и секретар на Комисијата.

Улогата на Националната комисија, да го следи спроведувањето на Стратегијата и да подготвува извештаи до Владата, е клучна за успехот на Стратегијата. За да се постигне ова, Комисијата ќе одржува месечни состаноци за да ги координира активностите и да обезбеди навремена анализа на напредокот.

6.2 Каков напредок беше постигнат?

Првиот извештај на Комисијата помина на седница на Владата во јули. Го опфаќа периодот од 15 јули 2021 година до крајот на првиот квартал од 2022 година. Покрај овој прв извештај, во текот на десет месеци од нејзиното основање, Комисијата, во соработка со меѓународните партнери, организираше неколку конференции, меѓу кои:

- Еднодневна работилница за финансиски истраги и враќање на конфискуван имот - во соработка со Организацијата за безбедност и соработка во Европа (Мисија на ОБСЕ во Скопје).
- Конференција на тема „Национална стратегија за зајакнување на институционалните капацитети за спроведување на финансиски истраги и конфискација на имот“ - во соработка со Канцеларијата на Обединетите нации за борба против дрога и криминал во Северна Македонија (UNODC) и ОБСЕ.
- Дводневна работилница за помош во подготовката на првиот извештај за спроведувањето на Стратегијата за периодот од 15 јули 2021 до 31 март 2022 година, организирана во соработка со UNODC.

Дополнително, во соработка со UNODC, изготвен е патоказ за зајакнување на оние институции кои ќе бидат одговорни за спроведување финансиски истраги и конфискација на имот.

На 28 јули беше организиран тематски состанок на Комисијата, за членовите на Комисијата да се запознаат со една од поиновативните активности во Акцискиот план - имено финансиската мотивација за институциите вклучени во конкретни финансиски истраги. На таа средба се разговараше за моделите предложени од членовите на Комисијата за распределба на финансиските награди на институциите од продажбата на одземен, незаконски стекнат имот.

Членови на Националната комисија беа вклучени во работните групи за подготовка на: Кривичниот законик, Законот за кривична постапка, Законот за управување со одземен имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка и Законот за Канцеларијата за наплата на имот.

За потребите на „Moneyval Peer Review“, изготвен е извештај за степенот на имплементација на Стратегијата и Акцискиот план, кој го опфаќа периодот од усвојувањето на 15 јули 2021 година до 16 декември 2022 година.

На иницијатива на ЗПВПДУ, а во соработка со Државниот завод за статистика беа обезбедени 90 преносни компјутери за институциите кои се задолжени за имплементација на Стратегијата, со што се обезбеди јакнење на капацитетите на институциите надлежни за справување со корупцијата и организираниот криминал.

6.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Комисијата треба да продолжи да ги следи активностите на Акцискиот план и активно да учествува во нивното спроведување во согласност со нејзината надлежност.

Владата треба да поднесе извештај за степенот на имплементација на Акцискиот план.

Комисијата ќе продолжи да ја следи примената на времените мерки и конфискацијата на имот и имотна корист.

Кабинетот, во соработка со Германската корпорација за меѓународна соработка (ГИЗ), да ја поддржи ревизијата на актуелната Стратегија и да ја дополни со конкретни активности во кои е вклучено Јавното обвинителство, како и зголемување на употребата на конфискацијата како алатка во борбата против организираниот криминал и корупцијата.

Цел 7

Следење на спроведувањето на препораките за надминување на констатираните слабости од извештаите на Државниот завод за ревизија

7.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Државниот ревизор препорача Владата посуштински да ги користи извештаите на Државниот завод за ревизија (ДЗР). Владата ги прифати препораките на државниот ревизор и како резултат на тоа, Кабинетот, за конкретни ревизорски извештаи, и во партнерство со ДЗР, ќе изготви информации за Владата за главните задачи што треба да ги преземат институциите како одговор на препораките од ДЗР.

Разбирајќи ја важноста на ДЗР и клучната улога на ревизорските извештаи во обликувањето на политиките за добро владеење, Кабинетот се обврза да и помогне на Владата во спроведувањето на препораките на ДЗР.

Како дел од оваа помош, Кабинетот планираше да спроведе глобално истражување на најдобрите практики со цел да се воспостави механизам за следење и на препораките и за надминување на слабостите идентификувани во институционалните ревизорски извештаи на Државниот завод за ревизија.

7.2 Каков напредок беше постигнат?

- Кабинетот ги анализираше извештаите поставени на веб-страницата на ДЗР и следеше дали институциите наведени во извештаите имаат изготвени акциски планови, како и дали тие институции доставиле акциски планови во рок од 30 дена до Владата, а каде тоа не било случај, ги потсетувал Кабинетот. Кабинетот анализираше 61 ревизорски извештај на ДЗР, како и 14 акциски планови доставени до Владата.
- Кабинетот и ДЗР иницираа одговор на неправилностите наведени во конечниот ревизорски извештај за 2019 година „Ефективност на политиките, мерките и активностите при доделувањето на водно право“, што резултираше со одлука со

која Министерството за животна средина и просторно планирање беше задолжено, заедно со Министерството за финансии, да подготви и за шест месеци да достави до Владата законски предлог за измена на Законот за води.

- Кабинетот изготви и достави информација до Владата, за задачите што треба да се завршат за усогласување со препораките од ревизорскиот извештај „Задолжување на субјектите од јавниот сектор, степен на искористеност на кредити и заеми, платени и направени трошоци“.
- Кабинетот работи на изнаоѓање на најсоодветно решение, во најкраток можен рок, за активирање на Одборот за ревизија, регулиран во Деловникот за работа на Владата.
- Приоритет на средбите со меѓународните организации е да се идентификува соодветен пристап во спроведувањето на истражувањето за најдобрата практика во следењето на спроведувањето на препораките на државниот ревизор.

7.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

- Кабинетот ќе продолжи да ги анализира извештаите на ДЗР и да го следи нивното спроведување.
- Кабинетот ќе ја продолжи интензивната соработка со ДЗР која треба да резултира со унапредување на ефикасноста во делот на имплементацијата на препораките во Ревизорските извештаи.

Цел 8

Подобрување на законската и регулаторната рамка за јавните набавки

8.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Според оваа цел, Кабинетот имаше за цел да обезбеди засилена примена на принципите на добро владеење во областа на јавните набавки преку активности:

- Да се оцени нивото на усогласеност во јавниот сектор со постојните регулаторни рамки за јавни набавки.
- Да се направи преглед на тековните антикорупциски мерки во контекст на итни и неитни процеси за јавни набавки.
- Да се проценат актуелните регулативи и практики за надзор и следење на јавните набавки и, доколку е потребно, да се издаваат препораки за подобрување.

8.2 Каков напредок беше постигнат?

Кабинетот на ЗПВЗПДВ изготви компаративна анализа на законите за јавни набавки од 1998 до 2019 година во Република Северна Македонија, со акцент на антикорупциска анализа на законот за јавни набавки од 2019 година до сега. Во врска со ова, со Бирото за јавни набавки се разговараше за новиот предлог-закон и проблемите што се појавија поради некои одредби во законот, како што е зголемувањето на платите на службениците кои работат на јавните набавки.

Кабинетот на ЗПВЗПДВ и Бирото за јавни набавки воспоставија соработка и одржуваат координативни состаноци еднаш месечно. На овие состаноци Бирото го информира Кабинетот за нивната тековна работа. На дневен ред се актуелните проблеми и можни подобрувања.

На 40-та владина седница, на 19 април, Владата ги одобри препораките на Кабинетот на ЗПВЗПДВ за подобрување на транспарентноста и отчетноста на буџетските корисници (т.е. јавните институции - купувачите) и индивидуалните корисници (т.е. приватниот бизнис и поединците - давателите на услуги и стоки) преку објавување на основни информации за јавни набавки на веб-страниците на различни институции.

Препорака е, сите буџетски корисници (јавни институции-купувачи) да добијат инструкции, во корист на сите даватели на услуги и стоки, да создадат посебен дел (таб) на нивните веб-страници за „јавни набавки“ и на овој таб да ги објават следниве документи во рок од 30 дена:

- Годишен план за јавни набавки.
- Огласи за јавни набавки (заедно со линк до објавувањето на Електронскиот систем за јавни набавки - ЕСЈН).
- Известувања за склучени договори (заедно со линк до огласот од ЕСЈН).
- Детали за склучените договори.
- Известувања за склучени договори (заедно со врска до објавувањето на ЕСЈН).

Кабинетот членува и во координативното тело за следење на имплементацијата на Стратегијата за унапредување на системот за јавни набавки што се однесува на: функционирањето на Координативното тело; мониторингот на Акциониот план за 2022 година кој е дел од Стратегијата; активностите кои започнаа и завршија во првиот и вториот квартал од Акцискиот план; воспоставување на поголема соработка меѓу институциите; и потпишување на меморандум за соработка со цел формирање на Советодавно тело за спроведување на постапките за јавни набавки.

8.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Во моментот, Бирото за јавни набавки по закон контролира само набавки од над 500.000 евра а кај другите набавки само одредени, по случаен избор. За да се подобрат тендерите за јавни набавки, потребно е да се создаде систем со поголема контрола, унапредување на формата на спецификациите, со што ќе се избегне нивната злоупотреба.

Случајниот избор на контроли треба да се замени со стратешка контрола на понудите, без оглед на нивната вредност, кои го следат циклусот на јавни набавки како што е наведено во општите правила за јавни набавки PRAG - Практичен водич за договорни процедури за надворешна акција на Европската унија . Истовремено, треба да се подобри системот на индикатори (црвени знамиња) кои предупредуваат за можна злоупотреба. За да се развие овој систем потребна е консултантска поддршка за да се работи заедно со Кабинетот и Бирото за јавни набавки за да се создаде систем кој ќе ги намали ризиците од корупција во јавните набавки.

Понатаму, неопходно е да се изработи образец кој ќе ги земе предвид можните црвени знамиња за корупција, како и детална проверка на правните лица кои учествуваат во процесот на наддавање. Информациите за правните лица треба да се проверат во однос на вистинската сопственост, односно преку Регистарот на вистински сопственици, за да се избегне каква било форма на можен конфликт на интереси. Од таа причина, формуларот треба да содржи детални информации за каква било можност за постоен или претстоен конфликт на интереси и мора да биде предмет на постојана контрола кај сите релевантни и поврзани институции. За таа цел, мора да има координација на сите инволвирани страни кои работат на истиот образец. Посебен фокус треба да се стави на спроведувањето на договорот по доделувањето на тендерот на победникот за да се избегне каква било форма на корупција во процесот на имплементација. Општ образец со општи информации веќе е креиран и треба да се рафинира во координација со Бирото за јавни набавки.

Следната година, преку свои претставници, Кабинетот активно ќе учествува во Координативното тело формирано за следење на спроведувањето на Стратегијата за унапредување на системот за јавни набавки во Република Северна Македонија за периодот 2022-2026 година.

Дополнително, Кабинетот ќе продолжи да го следи спроведувањето на активностите поврзани со јавните набавки нотирани во Националната стратегија за спречување на корупција и судир на интереси со Акциониот план за нејзина имплементација 2021-2025 година.

Цел 9

Подигнување на свеста и зајакнување на интегритетот на највисокото ниво на носители на извршни функции

9.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Зајакнувањето на интегритетот на јавните службеници, врз основа на етичките принципи на однесување, е клучен предуслов за широка примена на принципите на добро владеење. Интегритетот вклучува поседување знаења и вештини, но и личен етички капацитет, решителност и професионализам да се почитуваат воспоставените правила и практики и секогаш да се работи во корист на јавниот интерес. Важно е носителите на извршни функции да избегнуваат можни конфликти на интереси и да не придонесуваат за создавање негативни и неповолни работни услови и околности.

Минатата година, Кабинетот како пилот проект го започна процесот на спроведување тестови за интегритет за избраните јавни функционери и специјалните советници. Кабинетот ќе продолжи да ја спроведува оваа активност во текот на 2022 година.

9.2 Каков напредок беше постигнат?

Во соработка со УСАИД, Кабинетот на ЗПВЗПДВ разви обуки за интегритет. Одржани се четири обуки за носители на функции и беа обучени вкупно 140 лица.

Пилотот за спроведување на тестови за интегритет продолжи и оваа година со 150 лица кои го полагаа тестот.

9.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Ќе се одржи нова обука за обучувачи, со цел да се направи ова решение одржливо со поставување на одговорноста за обука за интегритет во надлежност на Генералниот секретаријат на Владата за да можат да се спроведат повеќе обуки за интегритет.

Со помош на обучувачи кои дипломираше на овој курс и со поддршка на УСАИД, планирано е во 2023 година да се одржат четири обуки за почитување на Етичкиот кодекс за членовите на Владата и други избрани и именувани функционери. Овие сесии ќе бидат за функционери кои биле назначени по завршување на претходните обуки.

Цел 10

Зајакнување на интегритетот на спортот

10.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел првично беше осмислена со фокус на спортот. Меѓутоа, како што се развиваше работата на Кабинетот, во партнерство со Агенцијата за млади и спорт, стана јасно дека високите стапки на учество на младите во спортот направија да биде неопходно да се обезбедат активности за подигање на свеста за етика, интегритет и антикорупција за младите луѓе. Дополнително, Кабинетот на ЗПВЗПДВ е посветен на градење активен и интерактивен однос со младите луѓе, за тие да бидат активно вклучени и да придонесат во процесот на создавање етичко општество.

Затоа, активностите во рамките на оваа цел беа проширени за да вклучат активности насочени кон младите кои не се поврзани само со спортот.

Националната стратегија за спречување на корупција и судир на интереси 2021-2025 ја нагласува потребата од институционален пристап за справување со предизвиците на корупцијата во спортот и за прв пат го разгледува спортот од антикорупциска перспектива. Искуството од досегашната практика покажува дека спортските субјекти, пред се националните спортски федерации, не водат транспарентни и отчетни политики а тоа негативно влијае на легитимитетот и кредибилитетот на спортскиот сектор.

Со развојот на професионалниот спорт и борбата за престиж и зајакната меѓународна репутација на сопствената земја преку спорт и спортски достигнувања се отвораат нови прашања за спортските дипломатски активности. Потребата од ресурси, вклученоста на државните институции и приватниот сектор во спортот и опасноста од злоупотреба на буџетските средства има потенцијал да ја наруши самата слика на спортот како промотор на високи вредности. Оттука, постои потреба да се создаде „Програма за политика за добро владеење“ за ефикасно спречување на корупцијата во спортот.

Кабинетот на ЗПВЗПДВ ќе ја продолжи соработката со Агенцијата за млади и спорт и стремежот кон законски измени и развој на политики кои го зајакнуваат интегритетот на спортот.

10.2 Каков напредок беше постигнат?

Кабинетот во соработка со Канцеларијата на Обединетите нации за борба против дрогата и криминалот (UNODC) започна со организирање конференции од областа на спортот за проценка на слабостите на спортските субјекти. Во мај и јули се одржаа две конференции. Заклучоците од овие конференции вклучуваа потреба да се:

- Прочени и реформира моделот на спортски ваучери и развиваат алтернативни начини за финансирање на спортот.
- Сеопфатна анализа и усогласување на законската регулатива во спортот;
- Зајакнување на инспекциите и ревизиите на спортските клубови, како и зголемување на надзорната улога на федерациите кон нивните соодветни клубови.
- Да се зголеми усогласеноста на спортските клубови и федерации со меѓународните правила и прописи утврдени од нивните соодветни меѓународни тела.
- Воведување на спортски менаџмент како професија која бара професионална квалификација стекната преку акредитиран академски курс понуден од високообразовна институција.
- Да се обезбеди заштита на спортистите и учесниците во спортот при пријавување на корупција, по моделот на Законот за укажувачи.
- Етички кодекс за спортскиот сектор и политики за зајакнување на интегритетот.
- Подготовка на нов Закон за спорт.

Кабинетот, во координација со Министерството за правда, ДКСК и Агенцијата за млади и спорт работи на реализација на овие заклучоци, особено во однос на нивните импликации за изработка на нов Закон за спорт и за спроведување на посебни препораки, поврзани со спорт, кои доаѓаат од ДКСК.

Со цел да се создаде нов Закон за спорт, Кабинетот формираше неформална работна група во која членуваат претставници од Кабинетот на ЗПВЗПДВ, Кабинетот на премиерот, Министерството за правда, Агенцијата за млади и спорт, Државната комисија за Превенција на корупцијата и Програмата за жени на ОН.

Согласно последната координација со Министерството за правда и Агенцијата за млади и спорт, работната група ќе биде формализирана на почетокот на 2023 година, по што до крајот на април се очекува да се добие нацрт верзија на законот за спорт.

Во однос на тековната работа на Кабинетот со младите и во соработка со УСАИД, преку Проектот за граѓанско учество, 240 ученици и 180 вработени, директори, наставници и друг персонал од седум средни училишта во земјата беа вклучени во серијата антикорупциски работилници за етика и интегритет.

Дополнително, беа одржани и шест работилници за подигање на свеста за антикорупција за вработените во средните училишта, пет работилници за подигање на

свеста за антикорупција за ученици и три младински кампови во соработка со Проектот на УСАИД за граѓанско учество.

Кабинетот исто така организираше и панел дискусија за младински политики за да се разговара за потребите, можностите и предизвиците.

Соработка со EPAS (Проширен Делумен Договор за Спорт – Совет на Европа)

EPAS работи под покровителство на Советот на Европа и обезбедува платформа за меѓувладина спортска соработка на нејзините земји-членки. Исто така, поттикнува дијалог меѓу владите, спортските федерации и невладините организации. Кабинетот е нивна контакт точка во Северна Македонија.

Кабинетот беше домаќин на состанок на 30 септември, на кој присуствуваа тим од EPAS и претставници од Агенцијата за млади и спорт, ДКСК, Министерство за финансии, Министерство за одбрана, Министерство за здравство, Министерство за образование, Мисијата на ОБСЕ во Скопје, Национална федерација Спорт за сите, Национален олимписки комитет, Национална федерација за училишен спорт, параолимписки комитет, Национална федерација за планинарење, Федерација за триатлон, Ракометна федерација, кошаркарска федерација, спортски новинари, претставници од карате клубови, ракометни клубови, атлетски и спортски судии. Преку овој состанок, и поединечни средби со различни претставници, тим од експерти изврши анализа и евалуација на целиот спортски систем во Република Северна Македонија од перспектива на ревидираната Европска спортска повелба.

Во текот на октомври, во име на Владата, ЗПВЗПДВ, на меѓународна конференција во Анталија, Турција, ја потпиша Конвенцијата на Советот на Европа против манипулација во спортските натпревари, која ја обврзува земјата на координиран пристап кон спречување, откривање и санкционирање на несоодветни мешања и корупција во спортски натпревари.

10.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Идеите кои ќе бидат изнесени во Извештајот за Проширениот делумен договор за спортот (EPAS), составен од состанокот на 30 септември и следувателните состаноци, ќе го формираат патоказот за идните активности во 2023 година.

Цел 11

Ревизија на Етичкиот кодекс за лица кои вршат извршни функции за имплементирање на констатираните слабости од самите институции

11.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

По двегодишна примена на Кодексот утврдена е потреба на негово унапредување и дополнително прецизирање, поради што е неопходно Владата на РСМ да утврди нов Кодекс за етичко однесување на членовите на Владата и носителите на јавни функции, именувани од Владата.

Потребата од измени и дополнувања на постојниот етички кодекс на членовите на Владата и носителите на јавни функции, во најголем дел, се резултат на набљудувањата и препораките на ГРЕКО. Клучната точка од ГРЕКО е да се има во сила Кодекс кој ќе биде применлив и на кој службениците ќе се придржуваат.

Кабинетот во соработка со УСАИД и Меѓународниот републикански институт (ИРИ) ги подготвува измените на постоечкиот Кодекс.

11.2 Каков напредок беше постигнат?

Во текот на 2022 година, Кабинетот го следеше почитувањето на Кодексот за етичко однесување на членовите на Владата и други избрани и именувани функционери од страна на Владата. Во текот на 2022 година се отворени вкупно 15 предмети. Од нив, единаесет се завршени, четири со опомена до службено лице, додека во седум случаи не е утврдена основа за опомена или друга мерка. Во тек се четири случаи. Во 2022 година немаше постапка која заврши со разрешување од функцијата.

11.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Продолжува следењето на примената на Кодексот за етичко однесување на членовите на Владата и други избрани и именувани функционери од страна на Владата.

Цел 12

Активно вклучување на граѓанскиот сектор во процесот на креирање политики

12.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Анализата на Кабинетот заклучи дека значителен број граѓански организации (ГО) имале позитивно влијание врз подобрувањето на вклученоста на јавноста во креирањето политики. ГО го направија тоа преку заедничка работа со владините институции, посочувајќи зошто и како институциите треба да ги спроведуваат своите консултации и со ГО и со граѓаните.

Во текот на 2022 година, кабинетот планираше да ја интензивира соработката со граѓанскиот сектор со тоа што оваа соработка ќе стане основа за градење на средина која е погодна за граѓанските организации, особено оние кои се вклучени во истражувањето, да придонесат за креирање владини политики за добро владеење.

12.2 Каков напредок беше постигнат?

- Кабинетот е во постојана и редовна комуникација со претставници од граѓанскиот сектор. За таа цел еднаш во месецот одржува состаноци со претставници на Платформата на граѓански организации за борба против корупцијата.
- На овие состаноци се води отворена дискусија и заеднички се договараат активности со цел подобрување на системските слабости.
- ЗПВЗПДВ одржува редовни средби и со младински организации, со цел отворено да се разговара за проблемите со кои се соочуваат младите, како и за начините за надминување на тие проблеми.

- Заедно со УНДП, ЗПВЗПДВ во младинскиот ресурсен центар во Гостивар „I-can“ организираше Панел дискусија со младински организации, на тема „Што значи интегритетот за еден млад човек“.
- Кабинетот веќе започна кампања „#ЗависиОдМенеИТебе“ која ќе опфати повеќе аспекти на младите, како што е јакнењето на интегритетот, антикорупциските политики кои ќе бидат точно наменети за младите, дигиталната трансформација на општеството и корупцијата во спортот. Целта е, со поддршка на меѓународните партнери, кампањата да премине во регионален проект кој ќе ги обедини младите од земјите на Западен Балкан, за што веќе се направени контакти и има голем интерес.

12.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Важно е да се продолжи со одржување на отворена и директна комуникација и воспоставување партнерства со граѓанскиот сектор, како и да се интензивира имплементацијата на кампањата „Зависи од мене и тебе“, која ќе се реализира со поддршка на меѓународни донатори.

Цел 13

Соработка со бизнис секторот

13.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Согледувајќи ја важноста на бизнис заедницата и јавно-приватниот дијалог, Кабинетот планираше да го надгради партнерството со бизнис заедницата. Кабинетот имаше намера да го стори тоа преку развивање заеднички активности кои се фокусираа на зајакнување, добро корпоративно управување и промовирање на алатки за самоевалуација насочени кон бизнисот за добро управување.

13.2 Каков напредок беше постигнат?

Кабинетот, во партнерство со Центарот за претприемачко образование и развој (CEED), Фондацијата Бизнис клуб и Проектот за граѓанско учество (СЕР) на УСАИД организираше:

- Четири бизнис форуми во Скопје и Куманово, со 97 претставници на бизниси, на тема „Бизнис етика, интегритет и корупција: Како да го заштитиме нашиот бизнис од негативни влијанија“.
- Истражување на CEED за корупцијата и доброто владеење и предизвиците на деловната заедница, кое опфати 79 компании од различни индустрии, и кое ќе се користи за дефинирање на следните чекори и приоритети на кабинетот во неговата идна работа со бизнис заедницата.

13.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Повторната проценка на приоритетите и обемот на работа значи дека оваа област на ангажман нема да биде пренесена во Планот за добро владеење за 2023 година.

Цел 14

Зајакнување на транспарентноста и отчетноста на институциите

14.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел не беше дел од првичниот план за 2022 година, но беше додадена во текот на пролетта 2022 година.

14.2 Каков напредок беше постигнат?

Кабинетот, на 63-та седница на Владата, одржана на 20 јули, ја задолжи Агенцијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите да ги наведе најчесто бараните податоци, согласно Законот за слободен пристап до информации, за периодот од 1 октомври 2020 до 30 јуни 2022 година и тие податоци да ги достават до Кабинетот.

Врз основа на тие податоци, Кабинетот во соработка со Агенцијата и НВО Центар за управување со промени изготви нацрт-упатства за институциите од јавниот сектор, како да ја подобрат нивната транспарентност.

Насоките беа презентирани и дискутирани на конференција на 23 септември и беа дадени коментари од учесниците за финализирање на Насоките.

Паралелно, беа изготвени насоки за подобрување на транспарентноста на институциите од јавниот сектор во кои се детализирани видот на информации што тие треба да ги објават. Во тек се консултации со надлежните институции, по што ќе се бара оваа задолжителна информација да ја објават на нивните веб-страници.

14.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Наведеното ги претставува преодните чекори кон крајната цел, односно создавање законски услови за целосна транспарентност на институциите со цел сите информации да бидат достапни на јавноста, освен оние што ги имаат институциите кои се одговорни за класифицирани информации. Во 2023 година, Кабинетот има намера да преземе дополнителни чекори за да го постигне тоа преку активности за подигање на свеста и преку иницирање законски измени.

Нацрт-Упатствата за институциите од јавниот сектор за тоа како да ја подобрат нивната транспарентност ќе бидат финализирани, врз основа на добиените коментари, а насоките потоа ќе бидат дистрибуирани до сите јавни институции и засегнати страни. Следејќи ги овие упатства, информациите ќе станат јавни и полесно достапни. Доволно ќе биде само да се посети официјалната веб-страница на одредена институција, наместо да се следи пропишаната законска процедура, која обично одзема многу време.

Цел 15

Имплементација на Законот за лобирање

15.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел не беше дел од првичниот план за 2022 година, но беше додадена во текот на пролетта 2022 година.

15.2 Каков напредок беше постигнат?

Од почетокот на својот мандат, Кабинетот воспостави соработка со антикорупциската компонента во рамки на проектот за поддршка на владеењето на правото на ЕУ, кој ја поддржува ДКСК. Кабинетот има два члена во комитетот за компонентата на овој проект.

Законот за лобирање е донесен во јуни 2021 година со примена од јуни 2022 година.

Според законските одредби, пред да започне со примена на законот, односно во рок од 6 месеци од неговото влегување во сила, потребно беше ДКСК да донесе подзаконски акти. Тие вклучуваат:

- Правилник за формата и содржината на пријавата и изјавите за упис во регистарот на лобисти, лоби организации и лобирање.
- Правилник за формата и содржината на образецот во кој се евидентира евиденцијата за контакт остварена заради лобирање.
- Правилник за формата и содржината на извештајот за активностите на лобирање.
- Правилник за формата и содржината на прекршочниот платен налог.
- Правилник за формата и начинот на водење на регистарот на лобисти, лоби организации и лобирање.

Овие нацрти се усвоени, а нивното доставување ќе биде во електронска форма. За таа цел, од страна на ДКСК е изработен е-регистар за лобирање.

До крајот на годината не беа регистрирани лобисти.

Исто така, органите на кои се лобира се должни преку интерни акти да воспостават процедури и правила. По донесувањето на овие интерни акти, истите се доставуваат до ДКСК за да бидат објавени на нивната веб-страница, согласно Законот. Институциите имаа рок од 6 месеци да ги утврдат процедурите и правилата, но ниту една институција не ги донесе во законскиот рок. Токму затоа, Кабинетот и ДКСК со заеднички напори ги информираа сите институции за нивната законска обврска.

За да се избегнат проблеми при нивното донесување, ДКСК заедно со Министерството за правда подготви предлог интерен акт, со унифицирана содржина за сите институции. Поделен е до сите институции, за да можат да го приспособат за својата работа. До крајот на 2022 година, во регистарот на веб-страницата на ДКСК се објавени 30 интерни акти.

Со примената на законот се појави првиот проблем со законската дефиниција за „тело на лобирање“. Според законот, поимот „тело на лобирање“ значи орган на законодавната или извршната власт или орган на единицата на локалната самоуправа. Според некои толкувања, ова е проблем, бидејќи оваа дефиниција е рестриктивна и не ги опфаќа сите тела кај кои би можело да се лобира и кои следувателно треба да донесат

интерни акти. Кабинетот за овој проблем разговараше со ДКСК и Министерството за правда.

15.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Повторната проценка на приоритетите и обемот на работа означи дека оваа област на ангажман нема да биде пренесена во Планот за добро владеење за 2023 година.

Цел 16

Правила за примање на подароци

16.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел не беше дел од првичниот план за 2022 година, но беше додадена во текот на пролетта 2022 година.

16.2 Каков напредок беше постигнат?

Во „Петтиот круг“ на извештајот за усогласеност на ГРЕКО за Северна Македонија, покрај другите препораки, во препораката VII се наведува дека е неопходно поедноставување на постоечките правила за прифаќање подароци за лицата кои ги извршуваат највисоките извршни функции. Дополнително, треба да се советуваат лицата кои имаат високи извршни функции како да управуваат со ситуации кои вклучуваат подароци.

Постојните правила за прифаќање подароци од лица кои вршат високи извршни функции, се опфатени во следните прописи:

- Закон за користење и располагање со стварите во државна и општинска сопственост.
- Закон за спречување на корупција и судир на интереси.
- Уредба за критериумите, начинот на давање и примање подароци, пријавување подароци, начинот на оценување на подароците, начинот на дополнително плаќање за личен подарок, како и користење, чување и евидентирање на предмети кои преминале во државна сопственост. со помош на подарок.
- Уредба за трошоци за службени патувања и патувања во странство кои органите на државната управа ги признаваат како тековни трошоци.
- Решенија за највисоки износи на дневница за службени патувања и патувања во странство, кои органите на државната управа ги признаваат како тековни трошоци.
- Одлука за начинот на користење и висината на средствата за угостителски услуги во Република Северна Македонија.
- Кодекс на етичко однесување за членовите на Владата и носителите на јавни функции назначени од Владата.

Со цел да се исполни препораката на ГРЕКО, насоките за управување со примените подароци се поедноставени за да се опфатат:

- Опсег (се однесува на претседателот на Владата на Република Северна Македонија, замениците на претседателот на Владата, министрите, замениците министри, министрите без ресор, генералниот секретар на Владата, заменик генералниот

секретар на Владата, национални координатори назначени од Владата и други носители на извршни функции назначени од Владата).

- Начин на пријавување примени подароци.
- Дозволена граница на вредноста на подарокот.
- Користење на примени подароци.
- Процес на дефинирање на кого да се пријави примениот подарок.
- Водење евиденција.
- Доставување на записник за прием на подарокот до ДКСК.

Овие насоки се предложени до Владата и се очекува да бидат усвоени и доставени до институциите во блиска иднина.

16.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Електронски регистар за регистрација на подароци треба да се изработи во соработка со ДКСК и проектот на ЕУ за владеење на правото.

Цел 17

Следење на имплементацијата на Националната Стратегијата за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2021-2025 година со Акциски план, како и надминување на нотираните забелешки во Извештајот за напредокот на Северна Македонија во 2021 подготвен од Европската Комисија.

17.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел не беше дел од првичниот план за 2022 година, но беше додадена во текот на есента 2022 година.

17.2 Каков напредок беше постигнат?

Имплементацијата на Националната Стратегија за спречување на корупција и судир на интереси 2021-2025 година со Акциски план, како и надминување на нотираните забелешки во Извештајот за напредокот на Северна Македонија во 2021 подготвен од Европската Комисија се клучните процеси кои треба да овозможат надминување на слабите точки во справувањето со корупцијата и организираниот криминал.

За таа цел, ЗПВЗПДВ, во соработка со заменикот на претседателот на Владата задолжен за европски прашања и амбасадорот на Европската Унија организираа заеднички координативен состанок на сите институции задолжени за спречување на корупцијата и организираниот криминал. На состанокот беше нагласена потребата од забрзување на динамиката на имплементација на Националната Стратегија за борба против корупцијата 2021-2025 година, која бележи ниско ниво на имплементација.

Истовремено, беше нагласено дека Извештајот за напредокот на Република Северна Македонија, подготвен од Европската Комисија, прецизно го дефинира правецот на неопходните реформи, поради што беше заклучено дека секоја институција во рамките на своите надлежности треба да работи на реализацијата на приоритетите од овие два клучни документи.

Со цел да се обезбеди координативен пристап во реализацијата на приоритетите, но и да се забрза динамиката на реализација, Кабинетот побара од сите институции да достават План на активности кои ги планираат за наредната година, со конкретни рокови.

17.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Следење на реализацијата на Плановите за работа на сите институции надлежни за спречување на корупцијата, со особено внимание на имплементацијата на Националната Стратегија за спречување на корупцијата 2021-2025 и Акцискиот план.

Редовни состаноци и координација со сите институции со цел олеснување на процесот на имплементација на реформите.

Цел 18

Формирање на Центар за добро владеење во соработка со Советот на Европа

18.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел не беше дел од првичниот план за 2022 година, но беше додадена во текот на есента 2022 година.

18.2 Каков напредок беше постигнат?

Силната реформска агенда во областа на доброто владеење во земјата наметнува значителна потреба од зголемување на капацитетот на администрацијата, јавните институции, академијата, НВО и пошироката јавност во областа на доброто владеење

Во тој контекст, Кабинетот задолжен за политики за добро владеење работи на иницијатива заедно со Државниот Економски факултет за отворање на Регионален Центар/Академија за Добро Владеење.

Со Советот на Европа се разговараше за можноста да ја поддржи оваа иницијатива, бидејќи ваков центар не постои ниту во Северна Македонија, ниту во регионот.

Добар модел за ваков тип на Центар на добро владеење е програмата на Центарот за експертиза на Советот на Европа, кој им помага на европските земји да испорачаат добро владеење на сите нивоа на власт и ги промовира европските стандарди и најдобрите практики во оваа област.

Советот на Европа изрази поддршка за идејата, да се обезбедат програми за градење капацитети и совети за политики (анализи/истражувања) на локалните, националните и регионалните власти и другите засегнати страни, за да се поддржи тековната реформска агенда за добро владеење.

За таа цел, ЗПВЗПДВ веќе оствари контакти со претставници од Советот на Европа, кои изразија интерес да се вклучат и да го поддржат формирањето на ваков центар во Северна Македонија.

18.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Да се продолжи соработката со Советот на Европа во оваа насока и детално да се развие и реализира идејата за воспоставување на Центар за добро владеење.

Цел 19

Подобрување на сегашната практика во судскиот систем

19.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел не беше дел од првичниот план за 2022 година, но беше додадена во текот на есента 2022 година.

19.2 Каков напредок беше постигнат?

Во септември 2022 година беше организирана тркалезна маса на тема „(Зло)употреба на институтот спогодување за вина“, на која беше присутен министерот за правда, како и судии, обвинители, експерти и претставници на невладиниот сектор.

На оваа тркалезна маса отворено се зборуваше за начините на кои се употребува институтот спогодување за вина со обвинетите, кои со право предизвикуваат револт кај граѓаните, но и сомнеж дека постои злоупотреба. Дополнително беа дадени и предлози како да се унапредат практиките во оваа смисла.

Во ноември се одржа уште еден затворен состанок со претставници од правосудниот систем на кој се разговараше за сите отворени прашања и слабости кои мора итно да се надминат, но и за дефинирање на посебни критериуми за избор на судии и јавни обвинители за секој суд и обвинителство, со цел да се овозможи унапредување на квалитетот и професионалноста во овоие институции.

19.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Да се подготват конкретни предлози за измени на следниве законски решенија:

- Закон за Судски Совет
- Закон за Совет на Јавни обвинители
- Закон за Академија на судии и јавни обвинители

Цел 20

Развивање на стратегија и акционен план за транспарентност

20.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел не беше дел од првичниот план за 2022 година, но беше додадена во текот на есента 2022 година.

20.2 Каков напредок беше постигнат?

Кабинетот продолжува да ја препознава потребата од консолидирани, координирани и целосно насочени напори за подобрување на сопствената транспарентност,

транспарентноста на Владата како и транспарентноста на телата кои одговараат на тоа. Во таа насока, во комуникација со невладиниот сектор, согледана е потребата од изработка на нова Стратегија за транспарентност на Владата на Република Северна Македонија за периодот јуни 2023-јуни 2027 година. Ова е тесно поврзано со специфичната стратешка цел на Владата - зголемување на менаџментот, отчетноста и правилното работење, засновани на принципи на еднаквост и недискриминација.

Во текот на 2022 година, Кабинетот во соработка со претставници на невладиниот сектор одржа две средби на кои беше одлучено, поради потребата од поголема инклузивност и зголемена експертиза, да се прошири веќе постоечката работна група и составот да вклучи и членови кои учествувале во подготовката на претходната Стратегија за транспарентност (2019-2021). Притисокот за проширување на работната група дојде преку придонесот на Фондацијата Метаморфозис, која го презентираше својот мониторинг извештај за активностите од претходната стратегија и нивните предлози за воведување нови мерки во новата стратегија.

Новата стратегија треба да ја мотивира Владата; министерствата и нивните соодветни одделенија, агенции и одделенија; независните органи на државната управа; независните државни органи кои одговараат пред Владата; административните организации; јавните претпријатија; и јавните/приватните претпријатија во државна сопственост чиј основач е Владата; да им понуди што повеќе информации на граѓаните. Пристапот до информации од овој вид не треба да зависи од тоа што граѓаните, преку законски процес, го остваруваат своето право на слободен пристап до информации од јавен карактер. Институциите треба да ја стандардизираат својата практика во однос на споделување податоци (униформност на веб-страниците во однос на видот на податоците и документите што се објавуваат, унифицирање на форматот во кој се споделуваат податоците) за да се олесни правото на пристап до информации од јавен карактер. во согласност со законот, но и тие треба да одат понатаму и не само да понудат пристап до нивните документи, туку и активно да им помагаат на граѓаните во потрагата по податоци.

20.3 Што треба да се пренесе во планот за 2023 година?

Целта е да се искористи проширената работна група за да има нова стратегија и акционен план за транспарентност за 2023-2027 година до 30.06.2023 година.

Цел 21

Постапувања по предмети од граѓани

21.1 Кои беа планираните активности за 2022 година?

Оваа цел не беше дел од првичниот план за 2022 година, но беше додадена во текот на есента 2022 година.

21.2 Каков напредок е постигнат?

Редовните активности на Кабинетот опфаќаат постапување по предмети поднесени од граѓани и други заинтересирани страни.

Во Кабинетот, во текот на 2022 година се примени вкупно 60 барања/предмети од физички и правни лица кои се препратени на постапување до надлежните институции. Тука спаѓаат Царинската управа, Министерството за култура, Министерството за правда, Министерството за здравство, инспекторатите, Министерството за внатрешни работи, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за животна средина и просторно планирање, Агенцијата за млади и спорт и Судскиот совет.

21.3 Што треба да се пренесе на планот за 2023 година?

Кабинетот ќе продолжи, во 2023 година, да истражува начини на кои може да се одговори на случаите покренати од граѓаните.